

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın **Adalet Bakanı Sayın Yılmaz TUNÇ** tarafından Anayasa'nın 98 inci ve İçtüzüğü'nün 99 uncu maddeleri gereğince yazılı olarak yanıtlanmasını arz ve talep ederim. 21.08.2023

Meral DANIŞ BEŞTAŞ
Yeşil Sol Parti Grup Başkanvekili
Erzurum Milletvekili

Hayvan hakları konusunda uluslararası düzeydeki önem arzeden metin, Hayvan Hakları Evrensel Beyannamesi olup Beyanname; yaşayan bütün canlıların doğal haklara sahip olduğunu ve insanoğlu tarafından hayvanlara saygı gösterilmesini, bir insanın bir diğerine gösterdiği saygıdan farklı görülmemesini ifade etmektedir. Bu bağlamda, hayvanlara kötü muamele edilemeyeceği veya zalimane davranışlarda bulunulamayacağı, eğer bir hayvanın öldürülmesi gerekiyorsa, bunun bir anda, acısız ve korku yaratmaksızın yapılması gerektiği, bir insanın desteğine ihtiyaç duyan her hayvanın uygun beslenme ve bakımı görme hakkına sahip olduğu, hayvanlar üzerine yapılan fiziksel ya da psikolojik acı çekmeye sebep olan deneylerin hayvanların haklarının ihlali olduğu, vahşi hayvanların da yaşama hakkına ve kendi doğal çevrelerinde özgürce üreme hakkına sahip olduğu, ölü bir hayvana bile saygıyla davranılması gerektiği, hayvanların kendilerine özgü yasal statüleri ve haklarının hukuk tarafından tanınmak zorunda olduğu, hayvanların güvenliğinin koruma altına alınmasının devlet örgütleri düzeyinde temsil edilmesi gerektiği vb. gibi hayvan haklarına ilişkin temel ilkeleri ortaya koymaktadır.

Türkiye de bu doğrultuda;

- *Ev Hayvanlarının Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesini 18 Kasım 1999 tarihinde imzalamış, 28 Kasım 2003 tarihinde onaylamıştır.*

- *Deney ve Diğer Bilimsel Amaçlarla Kullanılan Omurgalıların Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi*'ni 5 Eylül 1986 tarihinde imzalamıştır.
- *Yetiştirme Amaçlarıyla Muhafaza Edilen Hayvanların Korunması Hakkındaki Avrupa Sözleşmesi*'ni 6 Haziran 2007 tarihinde imzalamıştır.
- *Hayvanların Uluslararası Taşıma Sırasında Korunmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi* ve 103 sayılı *Ek Protokolü* sırasıyla 19 Aralık 1975 ve 19 Mayıs 1989 tarihlerinde onaylamıştır.
- *Kesim Sırasında Hayvanların Korunmasına Dair Avrupa Sözleşmesi*, 17 Eylül 2007 tarihinde imzalamıştır.

Ayrıca; Çevre ve Orman Bakanlığının girişimleri ile 2004 yılında kabul edilen 5199 sayılı “*Hayvanları Koruma Kanunu*” Avrupa Sözleşmesi göz önüne alınarak hazırlanmıştır. Keza 2006 yılında “*Hayvanların Korunmasına Dair Uygulama Yönetmeliği*” yayınlanarak 5199 sayılı Kanunda yer alan hükümlerin uygulanmasına ilişkin esaslar ele alınmıştır. Gerek Kanun gerek Yönetmelik her türlü hayvanın korunmasını hedeflerken, içeriğinde sokak hayvanlarının korunmasına dair çok sayıda hüküm bulunmaktadır. Ancak bu hükümler sadece kâğıt üzerinde kalmakta, sokak hayvanlarının yaşadığı mağduriyete bir çözüm olamamaktadır. Mevcut hukuk sisteminde hayvanların vücut bütünlüğüne yönelik saldırılar, işkence, hayvanlara kasıtlı olarak kötü davranmak, acımasız ve zalimce işlem yapmak, dövmek, aç ve susuz bırakmak, aşırı soğuğa ve sıcağa maruz bırakmak, bakımlarını ihmal etmek, fiziksel ve psikolojik acı çektirmek, gücünü aştığı açıkça görülen fiillere zorlamak ve benzeri fiiller “*suç*” değil “*kabahat*” olarak değerlendirilmekte ve bu kapsamda yaptırım olarak sadece idari para cezaları öngörülmektedir. Bu ise sokak hayvanlarının maruz kaldığı ve yaşam haklarına yönelik şiddet eylemlerini caydırıcı değildir.

Bu bağlamda;

- 1- Son beş yılda hayvanlara yönelik kayıt altına alınan yaşam hakkı ihlâli, işkence ve cinsel şiddet vakası sayısı kaçtır?
- 2- Bakanlığınızın hayvanlara karşı işlenen suçlara öngörülen cezaların caydırıcılığını arttırmak ve failere dönük cezasızlık politikalarını önlemek adına kapsamlı bir çalışması gündemde midir? Bu konuda ne tür çalışmalar yürütülecektir?
- 3- Sahipli ve sahipsiz hayvanlara eziyet eden ve bu durumu sosyal medya aracılığıyla ifşa eden kişiler hakkında hangi cezai yaptırımlar uygulanmıştır? Son beş yıl içerisinde ceza alan kişi sayısı nedir? Yaptırımların türü ne olmuştur?
- 4- Sahipsiz hayvanların korunması adına hangi yasal önlemler alınmaktadır? Bu konuda yeni düzenlemeler yapılması gündemde olacak mıdır?
- 5- Sahipsiz hayvanlara eziyet eden, onların öldüren ve yaralayanlara ilişkin suçlara dair yaptırımların yetersiz olduğu nazara alındığında, hayvanların yaşam haklarının korunması için hangi tedbirler alınması öngörülmektedir?
- 6- Son beş yıl içerisinde hayvanlara eziyet eden şahıslar hakkında kaç şikayet başvurusu olmuştur? Bu şikayet başvurularına yönelik savcılıklarca verilen kaç kovuşturma kararı vardır? Kaçı hakkında kovuşturulmasına yer olmadığına dair

karar verilmiştir? Kaçı davaya dönüşmüştür? Verilen cezaların niteliği ve içeriği ne şekildedir?

- 7- Hayvanlara eziyet edilmesine ilişkin cezai yaptırım uygulanmasında sahipli ve sahipsiz hayvanlar arasında bir ayırım yapılmış mıdır?
- 8- Şayet böyle bir ayırım varsa, sahipsiz hayvanlar da cezai yönden sahipli hayvanlar gibi korunmakta mıdır? Korunmuyorsa gerekçesi nedir? Buna dair bir çalışma yapılması gündeminizde midir?